

Załatwianie spraw w urzędzie

Tomasz A. Winiarczyk

zagadnienia

- ewidencja ludności
- obowiązek meldunkowy (jeszcze)
- PESEL
- dowody osobiste
- dokumenty paszportowe
- akta stanu cywilnego
- zmiana imion i nazwisk
- obywatelstwo
- Karta Polaka

Ewidencja ludności

- polega na rejestracji danych o miejscu pobytu osób, o urodzeniach, dotyczących obowiązku wojskowego, zmianach stanu cywilnego, obywatelstwa, imion i nazwisk oraz o zgonach.

Obowiązek meldunkowy

- Obowiązek meldunkowy polega na zameldowaniu się w miejscu pobytu stałego lub czasowego lub wymeldowaniu.
- Zameldowanie na pobyt stały lub czasowy służy wyłącznie celom ewidencyjnym i ma na celu potwierdzenie faktu pobytu osoby w miejscu, w którym się zameldowała.

Obowiązek meldunkowy

- Obywatel polski przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany zameldować się w miejscu pobytu stałego lub czasowego najpóźniej w 30 dniu, licząc od dnia przybycia do tego miejsca.

Obowiązek meldunkowy

- Pobytem stałym jest zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego przebywania.
- Pobytem czasowym jest przebywanie bez zamiaru zmiany miejsca pobytu stałego w innej miejscowości pod oznaczonym adresem lub w tej samej miejscowości, lecz pod innym adresem.

Obowiązek meldunkowy

- Obywatel polski, który wyjeżdża z kraju z zamiarem stałego pobytu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, jest obowiązany zgłosić swój wyjazd. Zgłoszenie wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej skutkuje wymeldowaniem z miejsca pobytu stałego i czasowego.
- Obywatel polski, który wyjeżdża poza granice Rzeczypospolitej Polskiej, bez zamiaru stałego pobytu, na okres dłuższy niż 6 miesięcy, jest obowiązany zgłosić swój wyjazd oraz powrót.

Czy wiesz?

• przedostatnia cyfra oznacza płeć – parzysta: żeńską, a nieparzysta: męską

PESEL

- Numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności jest to 11-cyfrowy, stały symbol numeryczny, jednoznacznie identyfikujący osobę fizyczną, w którym:
  - sześć pierwszych cyfr oznacza datę urodzenia (rok, miesiąc, dzień),
  - kolejne cztery – liczbę porządkową i płeć osoby,
  - a ostatnia jest cyfrą kontrolną służącą do komputerowej kontroli poprawności nadanego numeru ewidencyjnego.

PESEL

- 1) data urodzenia zawarta jest w pierwszych sześciu cyfrach w następującej kolejności:
  - dwie ostatnie cyfry roku urodzenia, miesiąc urodzenia wraz z zakodowanym stuleciem urodzenia oraz dzień urodzenia;
- 2) stulecie urodzenia kodowane jest poprzez dodanie do liczby oznaczającej miesiąc urodzenia:
  - a) liczby 80 — w przypadku osób urodzonych w latach 1800—1899,
  - b) liczby 0 — w przypadku osób urodzonych w latach 1900—1999,
  - c) liczby 20 — w przypadku osób urodzonych w latach 2000—2099;
- 3) liczby oznaczające rok, miesiąc lub dzień, będące liczbami jednocyfrowymi, poprzedza się cyfrą „0”, z zastrzeżeniem zasady określonej w pkt 2;

Dowód osobisty

- jest dokumentem:
  - 1) stwierdzającym tożsamość osoby;
  - 2) poświadczającym obywatelstwo polskie;
  - 3) uprawniającym obywateli polskich do przekraczania granic m.in. państw członkowskich Unii Europejskiej.

Dowód osobisty

- Dowód osobisty wydaje właściwy wykonawczy organ gminy.
- Dowód osobisty jest ważny 10 lat od daty jego wydania.
- Dowód osobisty wydaje się bezpłatnie.

Dokument paszportowy

- uprawnia do przekraczania granicy i pobytu za granicą oraz poświadcza obywatelstwo polskie, a także tożsamość osoby w nim wskazanej w zakresie danych, jakie ten dokument zawiera.

Dokument paszportowy

- Każdy obywatel polski ma prawo do otrzymania paszportu.
- Paszport jest ważny przez okres 10 lat od daty jego wydania.

Akt stanu cywilnego

- wpis dokonany w księdze stanu cywilnego dotyczący zdarzeń, co do których *Prawo o aktach stanu cywilnego* przewiduje obowiązek zarejestrowania.

Akta stanu cywilnego

- Rejestracji stanu cywilnego osób dokonuje się w księgach stanu cywilnego w formie aktów urodzenia, małżeństwa oraz zgonu.
- Akty stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych;
  - ich niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w postępowaniu sądowym.
- Księgi stanu cywilnego prowadzi się w urzędach stanu cywilnego.

Akta stanu cywilnego

- Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego dokonuje kierownik urzędu stanu cywilnego lub jego zastępca (zastępcy).
- Kierownikiem urzędu stanu cywilnego jest wójt lub burmistrz (prezydent).
  - Wójt (burmistrz, prezydent miasta) zatrudnia inną osobę na stanowisku kierownika urzędu stanu cywilnego w gminach powyżej 50 000 mieszkańców.

Akta stanu cywilnego

- Urodzenie dziecka należy zgłosić w ciągu 14 dni od dnia urodzenia.
- Akt małżeństwa sporządza się niezwłocznie po jego zawarciu.
- Zgon osoby należy zgłosić najpóźniej w ciągu 3 dni od dnia zgonu.
- Z ksiąg stanu cywilnego wydaje się m.in. odpisy zupełne i skrócone aktów stanu cywilnego.

Zmiana imion i nazwisk

Zmiany imienia lub nazwiska można dokonać wyłącznie z ważnych powodów, w szczególności gdy dotyczą zmiany:

- 1) imienia lub nazwiska ośmieszającego albo nieliczącego z godnością człowieka;
- 2) na imię lub nazwisko używane;
- 3) na imię lub nazwisko, które zostało bezprawnie zmienione;
- 4) na imię lub nazwisko noszone zgodnie z przepisami prawa państwa, którego obywatelstwo również się posiada.

Zmiana imion i nazwisk

Decyzję o wyrażeniu zgody na zmianę imienia lub nazwiska bądź o odmowie wyrażenia zgody na zmianę imienia lub nazwiska wydaje:

- kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego wnioskodawcy albo jego zastępcą,
- w przypadku braku takiego miejsca – kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy ze względu na ostatnie miejsce pobytu stałego wnioskodawcy albo jego zastępcą.

Obywatelstwo

to więź prawna łącząca człowieka z państwem.

Obywatel polski w myśl prawa polskiego nie może być równocześnie uznawany za obywatela innego państwa.

Nabycie obywatelstwa przez dziecko

- *Nabycie obywatelstwa polskiego – ius sanguinis (prawo krwi)*

Małoletni nabywa obywatelstwo polskie przez urodzenie, w przypadku gdy:

- 1) co najmniej jedno z rodziców jest obywatelem polskim

- *Nabycie obywatelstwa polskiego – ius soli (prawo ziemi)*

Małoletni nabywa obywatelstwo polskie przez urodzenie, w przypadku gdy:

- 2) urodził się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a jego rodzice są nieznani, nie posiadają żadnego obywatelstwa lub ich obywatelstwo jest nieokreślone.

Małoletni nabywa obywatelstwo polskie, gdy został znaleziony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a jego rodzice są nieznani.

Nadanie obywatelstwa cudzoziemcowi

- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może nadać cudzoziemcowi obywatelstwo polskie.

Uznanie cudzoziemca za obywatela polskiego

- 1) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 3 lat na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub na podstawie prawa stałego pobytu, który posiada w Rzeczypospolitej Polskiej stabilne i regularne źródło dochodu oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego;
- 2) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 2 lat na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub prawa stałego pobytu, który:
  - a) pozostaje co najmniej od 3 lat w związku małżeńskim zawartym z obywatelem polskim lub
  - b) nie posiada żadnego obywatelstwa;
- 3) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 2 lat na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, które uzyskał w związku z posiadaniem statusu uchodźcy nadanego w Rzeczypospolitej Polskiej;

Uznanie cudzoziemca za obywatela polskiego

- 4) małoletniego cudzoziemca, którego jedno z rodziców jest obywatelem polskim, przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub prawa stałego pobytu, a drugie z rodziców nieposiadające obywatelstwa polskiego wyraziło zgodę na to uznanie;
- 5) małoletniego cudzoziemca, którego co najmniej jednemu z rodziców zostało przywrócone obywatelstwo polskie, jeżeli małoletni przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub prawa stałego pobytu, a drugie z rodziców nieposiadające obywatelstwa polskiego wyraziło zgodę na to uznanie;

Uznanie cudzoziemca za obywatela polskiego

- 6) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie i legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 10 lat, który spełnia łącznie następujące warunki:
  - a) posiada zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub prawo stałego pobytu,
  - b) posiada w Rzeczypospolitej Polskiej stabilne i regularne źródło dochodu oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego;
- 7) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 2 lat na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, które uzyskał w związku z polskim pochodzeniem.

przywrócenie obywatelstwa

Cudzoziemcowi, który utracił obywatelstwo polskie przed dniem 1 stycznia 1999 r. na podstawie:

- 1) art. 11 lub 13 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego
  - 2) art. 11 lub 12 ustawy z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim
  - 3) art. 13, 14 lub 15 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim
- przywraca się obywatelstwo polskie, na jego wniosek.

Utrata obywatelstwa

Obywatel polski traci obywatelstwo polskie na swój wniosek po uzyskaniu zgody Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego.

Karta Polaka

- dokument potwierdzający przynależność do Narodu Polskiego, wydawany osobom pochodzenia polskiego zamieszkałym za polską wschodnią granicą (w byłych republikach ZSRR)
- nie oznacza nadania obywatelstwa polskiego